

The map displays the following provinces and their capital cities:

- Esmeraldas:** Esmeraldas
- Carchi:** Tulcan
- Imbabura:** Ibarra
- Pichincha:** Quito
- Manabi:** Portoviejo
- Cotopaxi:** Latacunga
- Napo:** Tena
- Sucumbios:** Lami
- Orellana:** Coca
- Pastaza:** Puyo
- Los Rios:** Babahoyo
- Bolivar:** Guaranda
- Tungurahua:** Ambato
- Chimborazo:** Azogues
- Canar:** Cuenca
- Morona Santiago:** Macas
- Guayas:** Guayaquil
- Azuay:** Cuenca
- El Oro:** Machala
- Zamora Chinchipe:** Loja
- Zamora:** Loja
- Loja:** Loja

Other cities shown include: La Tola, San Lorenzo, Alacames, Sana, Mulino, Quindio, Montalvo, El Carmen, El Quinche, Papallacta, El Chaco, Baños, Lami, Loja, Coca, Latacunga, Salcedo, Archidona, Tena, Puyo, Macas, Cuenca, Machala, Loja, and Zumbi.

Taula de continguts

Presentació

1. Estratègia de la cooperació de les Illes Balears a l'Equador 2009-2011

- 1.1. Justificació
- 1.2. Prioritats sectorials, geogràfiques i transversals
- 1.3. Objectiu global
- 1.4. Objectius específics
- 1.5. Instruments
- 1.6. Mecanismes per a la coherència, la coordinació i la complementarietat entre els actors de la cooperació de les Illes Balears
- 1.7. Mecanismes per a la comunicació, la coordinació i l'alineament amb l'Equador
- 1.8. Mecanismes per a la coordinació i l'harmonització amb altres actors i donants

2. Procés per a l'elaboració i la concertació de l'estratègia

3. Seguiment i avaluació del document d'estratègia

4. Quadre resum de prioritats

PRESENTACIÓ

La Llei de cooperació per al desenvolupament de les Illes Balears¹ estableix que s'han d'atendre de manera prioritària els països amb els quals hi ha relacions de tipus històric i cultural, o dels quals, actualment, les Illes Balears són receptores d'immigració. L'Equador és el país del qual prové el nombre més elevat de població migrada des de l'Amèrica Llatina cap a la nostra comunitat i, per aquest motiu, ha estat classificat com a prioritari per a la cooperació balear.

D'altra banda, la Llei regula la formulació quadriennal d'un pla director que “ha d'establir les línies generals i les directrius bàsiques de la política de cooperació” i introdueix la denominació de pla país o pla regió com “la concreció d'accions integrals o sectorials en una àrea geogràfica determinada”.

El Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears 2008-2011² és l'instrument de planificació de la política de cooperació mitjançant el qual s'estableixen les prioritats d'intervenció i es vigila la coherència de l'ajuda per assegurar-ne l'eficàcia. El Pla Director proposa el desenvolupament de tres plans regió a àrees geogràfiques d'interès màxim. Per tant, per l'alta incidència de la població migrada a les Illes i per la importància històrica de les actuacions realitzades per les entitats socials de cooperació al desenvolupament, s'ha conclòs que els plans regió es desenvolupin al Marroc, al Senegal i a l'Equador.

La formulació d'aquesta estratègia de cooperació a l'Equador pretén, doncs, reforçar el procés de planificació de la política de cooperació de les Illes Balears i establir les línies de treball amb un país definit com a prioritari en el Pla Director. En conclusió, la voluntat del Pla Regió és orientar totes les actuacions —tant les directes com les finançades a les entitats socials de desenvolupament— que s'executin des de les Illes Balears cap a l'Equador.

Aquest objectiu s'ha de dur a terme mitjançant els mecanismes adequats en cada modalitat i d'acord amb els principis generals de la cooperació de les Illes Balears: la coordinació articulada en els àmbits autonòmic, estatal i internacional; la participació de tots els actors en el cicle dels projectes i dels programes; la concentració de l'ajuda en sectors d'activitat i en zones geogràfiques; la qualitat lligada a la millora contínua dels processos de gestió, i la reciprocitat de la informació com a condició necessària per assegurar la transparència de les actuacions.

---

¹ Llei 9/2005, de 21 de juny (BOIB núm. 99, de 30 de juny).

² <<http://www.caib.es/fixter/get?codi=227803>>.

1. ESTRATÈGIA DE LA COOPERACIÓ DE LES ILLES BALEARS A L'EQUADOR 2009-2011

1.1. Justificació

D'acord amb els objectius definits en la Declaració del Mil·lenni,³ a la Declaració de París⁴ i a la posterior Declaració d'Accra,⁵ aquest document pretén millorar la pertinença, la qualitat i l'eficàcia de les actuacions que es duen a terme a l'Equador per tal d'aprofitar al màxim els esforços generats. Es tracta de donar coherència a la política autonòmica de cooperació mitjançant la coordinació i la complementarietat amb les administracions —central i descentralitzada, tant de l'Estat espanyol com de l'equatorià— i amb la resta d'actors públics i privats.

L'estratègia de les Illes Balears segueix les directius bàsiques de la cooperació espanyola a l'Equador reflectides en el Pla Director de la Cooperació Espanyola 2009-2012⁶ i en el Document d'Estratègia País (DEP).⁷ Aquest darrer document constitueix una proposta per al conjunt dels actors de la cooperació espanyola a l'Equador, i està basat en criteris orientats a assolir la concentració geogràfica i sectorial, i també la coordinació entre els actors i la complementarietat de les actuacions.

D'altra banda, l'estratègia de cooperació de les Illes Balears, per ser eficaç, ha de cercar l'alineament amb les polítiques de desenvolupament del Govern equatorià reflectides en la Constitució de la República de l'Equador, aprovada per referèndum nacional el setembre de 2008, i en el Pla Nacional de Desenvolupament (PND) 2007-2010⁸. El Pla defineix dotze objectius fonamentals:

1. Afavorir la igualtat, la cohesió i la integració social i territorial.
2. Millorar les capacitats i les potencialitats de la ciutadania.
3. Augmentar l'esperança i la qualitat de vida de la població.
4. Promoure un medi ambient sa i sostenible, i garantir l'accés segur a l'aigua, a l'aire i al sol.
5. Garantir la sobirania nacional, la pau i promoure la integració llatinoamericana.
6. Garantir el treball estable, just i digne.
7. Construir i enfortir l'espai públic i la trobada comú.

³ <http://www.undp.org.ar/docs/Cumbre_del_milenio.pdf>.

⁴ <<http://www.oecd.org/dataoecd/53/56/34580968.pdf>>. L'Equador ha sol·licitat adherir-se a la Declaració.

⁵ <<http://www.unctad.org/Templates/Meeting.asp?intItemID=4287&lang=3>>.

⁶ <<http://www.maec.es/es/MenuPpal/CooperacionInternacional/Publicacionesydocumentacion/Documents/Plan%20Director%202009-2012.pdf>>.

⁷ <http://www.maec.es/SiteCollectionDocuments/Cooperación%20española/Publicaciones/DEP_ecuador.pdf>.

⁸ <<http://www.senplades.gov.ec/>>.

8. Afirmar la identitat nacional i enfortir les identitats diverses i la interculturalitat.
9. Fomentar l'accés a la justícia.
10. Garantir l'accés a la participació pública i política.
11. Establir un sistema econòmic solidari i sostenible.
12. Reformar l'Estat per afavorir el benestar col·lectiu.

Les orientacions que guien el PND es basen en una concepció de la justícia que s'expressa en tres dimensions: la justícia social i econòmica (basada en l'accés als mitjans materials, socials i culturals per a tota la població); la justícia democràtica participativa (centrada en la defensa dels principis d'igualtat política, de participació i de control col·lectiu), i, en darrer lloc, la justícia intergeneracional (en què les accions i els plans presents han de tenir en compte les generacions futures i preveure el seu impacte ambiental i social).

A més, el PND inclou les metes de reducció de la pobresa establertes en els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) i avança cap a la reducció de les desigualtats socials, territorials, econòmiques, ambientals i culturals.

La Secretaria Nacional de Planificació i Desenvolupament (SENPLADES) ha actualitzat el PND mitjançant la formulació del Pla Nacional per al Bon Viure (PNBV) 2009-2013, que és l'instrument que articula les polítiques públiques, la gestió i la inversió pública per assolir els ODM. El PNBV s'ha definit gràcies a un procés de participació i diàleg amb els sectors socials i productius que impulsen el desenvolupament del país. Per a l'Equador, els objectius plantejats en el PNBV constitueixen les prioritats nacionals que hauran de ser complementades amb recursos de la cooperació internacional no reemborsable, amb vista a assolir els objectius plantejats en l'Estratègia de Desenvolupament Endogen, el 2025. Per tant, el Govern equatorià convida a avançar des d'un enfocament sectorial cap a un enfocament basat en els objectius del PNBV i, en aquesta direcció, s'ha d'enfocar la cooperació de les Illes Balears.

El darrer informe nacional sobre la consecució dels ODM⁹ elaborat l'any 2007 utilitza com a font d'informació fonamental les enquestes de condicions de vida de 1995, 1998, 1999 i 2006, la qual cosa proporciona una idea clara de l'evolució de la situació de cada meta en la darrera dècada. Segons l'informe, els avenços de l'Equador en l'assoliment de les metes no conviden a l'optimisme en la majoria dels casos. Quant a la reducció de la pobresa extrema, no hi ha avenços significatius. Hi ha un estancament en l'eradicació de l'analfabetisme, i les millores en la reducció de la mortalitat infantil no són suficients ja que, en el context llatinoamericà, la taxa de l'Equador encara està entre les més altes. L'equitat en l'accés a l'educació entre dones i homes va per

---

⁹ <http://www.undp.org/ec/odm/II_INFORME_NACIONAL.pdf>.

bon camí i és possible assolir la meta el 2015, però aquests progressos no reverteixen en una participació igualitària en el mercat laboral. Així mateix, la violència de gènere no s'ha reduït i tampoc no s'ha aconseguit detenir el progrés de la incidència del VHI i sida. A més, la degradació ambiental és constant i l'Equador se situa entre els països amb més pèrdua de cobertura vegetal. De manera general, l'accés a l'aigua potable i al sanejament s'ha anat incrementant progressivament; no obstant això, encara persisteixen diferències territorials importants.

D'altra banda, l'Informe sobre Desenvolupament Humà 2009 publicat pel PNUD¹⁰ ha calculat l'índex de desenvolupament humà (IDH) segons les dades de l'any 2007. L'IDH per a l'Equador s'ubica en el valor 0,806, i reflecteix una lleu milloria amb relació a l'índex de l'any anterior, que va arribar a 0,805. Però, per contra, la posició de l'Equador en la classificació mundial de l'IDH va decreïxer tres punts, i va passar a ocupar el lloc 80 entre els 182 països i territoris analitzats. Aquesta caiguda aparent en la posició s'explica perquè altres països han experimentat un increment en el valor del seu IDH.

De tota manera, actualment el país presenta una notable recuperació econòmica respecte de la crisi provocada per la dolarització de l'any 2000, però les desigualtats i la pobresa continuen sent altes. Les exportacions i les remeses aporten les divises que sostenen l'economia. En aquest sentit, la primera font d'ingressos al país és el petroli, seguida de les remeses de diners que envia la població migrant. En tercer lloc, destaca l'exportació de productes agrícoles com el plàtan, les flors i el cacau. Cal assenyalar la irrupció creixent de l'activitat turística, que actualment es compara en ingressos amb les exportacions de flors.

També és destacable el fenomen migratori que ha viscut el país en la darrera dècada. Amb una població de poc més de dotze milions d'habitants, entorn de dos milions viuen a l'exterior. D'aquests, prop de 700.000 viuen a l'Estat espanyol, principalment a les comunitats autònomes de Madrid, Catalunya, Múrcia i les Illes Balears. Segons l'avanç del padró municipal de 2009 de l'Institut Nacional d'Estadística, resideixen a les Illes Balears 13.340 persones estrangeres d'origen equatorià, de les quals el 50,94 % són dones. D'altra banda, segons un estudi de la Direcció General d'Immigració¹¹ que analitza les dades de la població immigrada entre 1996 i 2007, la segona població estrangera numèricament més important a les Balears és la iberoamericana, que representa entorn del 30 % del total de residents estrangers. En aquesta franja, la població equatoriana és la més nombrosa i en representa el 30 %.

Sens dubte, les remeses representen el principal transvasament de riquesa des de les Illes Balears fins a l'Equador. La investigació *Les trameses de doblers dels*

¹⁰ <<http://hdr.undp.org/es/informes/mundial/idh2009/>>.

¹¹ <http://immigrabalears.com/IMG/pdf/estrategies_i_actuacions.pdf>.

immigrants equatorians a les Illes Balears,¹² que es va dur a terme entre desembre de 2006 i març de 2007, ha estat elaborada gràcies a un conveni subscrit entre l'Organització d'Estats Iberoamericans per a l'Educació, la Ciència i la Cultura i el Govern de les Illes Balears. Els resultats més rellevants són els següents:

- ✓ El 86 % de la població equatoriana de les Illes Balears havia enviat remeses als seus familiars en el darrer any.
- ✓ De mitjana, feren 10,64 enviaments per any d'un import de 347 euros. Això significa que al llarg de l'any 2006 enviaren remeses per un valor de 35,8 milions d'euros.
- ✓ L'impacte a la destinació d'aquesta quantitat és molt rellevant, ja que suposa el 0,11 % del producte interior brut (PIB) de l'Equador.
- ✓ En tot cas, l'impacte principal de les remeses no se xifra en milions d'euros, sinó en desenes de milers de persones. Cada remitent envia un fons del qual es beneficien una mitjana de 3,45 persones a l'Equador.
- ✓ La majoria d'aquests receptors habiten en províncies costaneres, amb la ciutat de Guayaquil com a destinació del 30 % de les remeses. No obstant això, la província d'Esmeraldas és la que té un major pes relatiu, seguida per la província també costanera d'El Oro.
- ✓ Aquestes remeses serveixen, principalment, per adquirir aliments i pagar serveis sanitaris i educatius. Es pot afirmar, per aquest motiu, que les remeses tenen un impacte social notable a l'Equador.

Però de la mateixa manera s'han de tenir en compte altres investigacions que demostren que les remeses de l'Equador arriben principalment a les zones més riques i dinàmiques del país. El Real Instituto Elcano i la Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials (FLACSO) han duit a terme l'estudi *Remesas, pobreza y desigualdad: el caso de Ecuador*,¹³ en el qual es conclou que no hi ha un impacte significatiu de les remeses en els nivells de pobresa, però sí un efecte negatiu moderat en l'equitat de la distribució de la renda.

El debat sobre les remeses deriva necessàriament en la qüestió del codesenvolupament, entès, de manera general, com una proposta per integrar immigració i desenvolupament en una dimensió en què la immigració actua com a font de desenvolupament econòmic, cultural i social de la societat d'origen i de la d'acollida. Les associacions d'immigrants en són un dels principals actors implicats.

La població equatoriana té a les Illes Balears prop d'una desena d'associacions unides entorn d'una federació. Aquestes associacions disposen d'un espai de reflexió en el Grup de Codesenvolupament del Consell de Cooperació al Desenvolupament, que treballa, principalment, per aconseguir un consens sobre l'objecte i el model de codesenvolupament a les Illes en dos vessants:

¹² <<http://www.caib.es/fitxer/get?codi=209707>>.

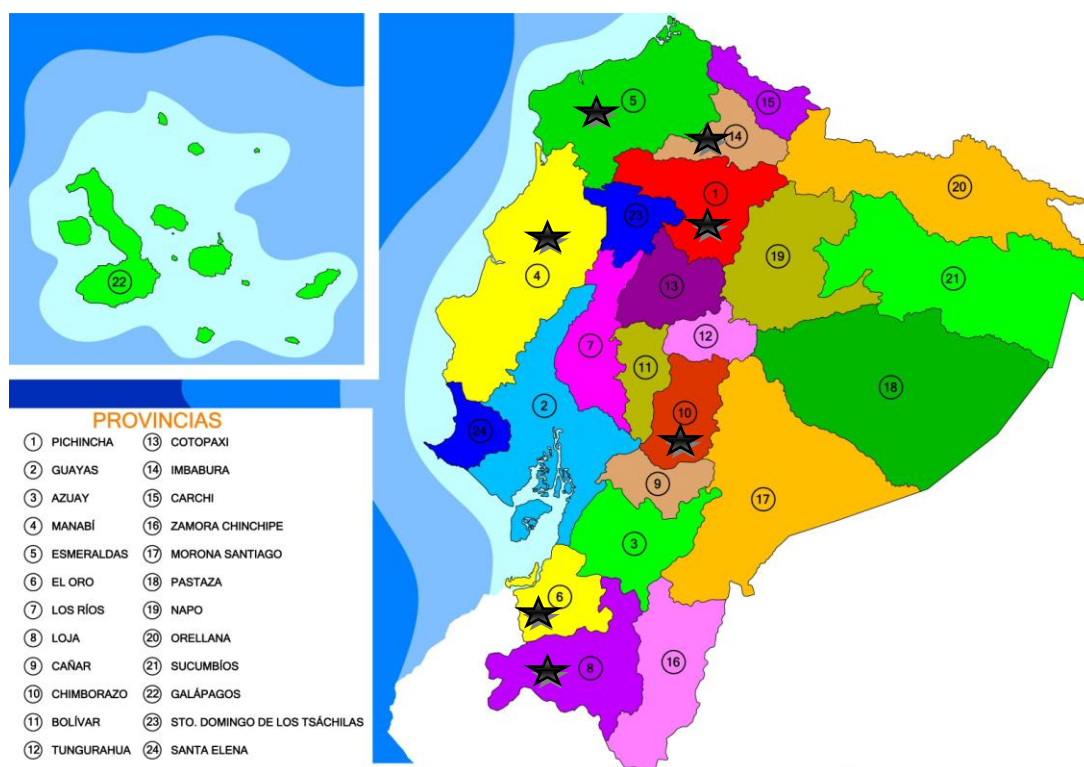
¹³ <http://www.realinstitutoelcano.org/.../downloadredirectkey.asp?...remesas_Ecuador>.

d'una banda, amb l'elaboració d'un diagnòstic sobre la realitat local, i de l'altra, mitjançant la promoció de la participació activa de tots els actors implicats, especialment de les associacions d'immigrants.

Però per poder assumir el repte de convertir-se en agents de codesenvolupament, és necessari que les associacions iniciïn o continuïn processos de formació quant a la gestió d'entitats i al cicle dels projectes de desenvolupament, des de la seva identificació participativa fins a l'avaluació, passant per la formulació, la gestió i el seguiment.

Així com les associacions d'immigrants han de ser les impulsores principals del codesenvolupament, les entitats socials de desenvolupament —dins les quals hi ha les organitzacions no governamentals al desenvolupament— són una de les peces fonamentals de la cooperació al desenvolupament. Paral·lelament, les administracions públiques van incorporant de manera progressiva la cooperació amb els pobles del Sud dins les seves competències. En el cas de les Illes Balears, el Govern finança projectes a l'Equador mitjançant la feina de les entitats socials de desenvolupament i també mitjançant actuacions directes.

En l'aspecte geogràfic, la cooperació des de les Illes Balears a l'Equador es distingeix per una dispersió provincial accentuada, però concentrada en la zona de la costa i de la serra central. Actualment, els projectes en execució impulsats des de les Illes Balears, tant per les entitats socials de desenvolupament com pel Govern, es duen a terme a set províncies: Manabí, Esmeraldas, Imbabura, Pichincha, Chimborazo, Loja i El Oro.

Amb relació als sectors d'activitat, els projectes inclouen els àmbits estratègics següents: desenvolupament econòmic local centrat, principalment, en els sectors agrari i ramader; educació bàsica, educació bilingüe i alfabetització; formació i capacitació; salut, en especial atenció sanitària bàsica i salut sexual i reproductiva; abastiment d'aigua, i turisme comunitari sostenible.

No menys importants són les actuacions de sensibilització ciutadana i d'educació per al desenvolupament sobre la realitat social, econòmica i cultural de l'Equador. Aquestes actuacions es duen a terme, principalment, a iniciativa de les entitats socials de desenvolupament, però també a proposta de les associacions d'immigrants i de l'Administració autonòmica. En aquest sentit, és necessari que el Govern de les Illes Balears estimuli la formulació d'activitats amb la finalitat que la societat balear prengui consciència de les necessitats i de la idiosincràsia del país d'origen de milers de ciutadans i ciutadanes de les Balears.

Altres institucions balears que treballen a l'Equador són els ajuntaments i els consells insulars, mitjançant els fons insulars de cooperació, i la Universitat de les Illes Balears, per mitjà de l'Oficina de Cooperació al Desenvolupament i Solidaritat. Tal com succeeix amb la cooperació autonòmica, tant la cooperació local com la universitària es caracteritzen per la dispersió geogràfica, marcada per les zones de treball de les entitats sol·licitants. En relació amb els sectors d'activitat, el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació dóna suport, principalment, a projectes adreçats a la formació en drets humans, dirigits a sectors socials com la població femenina, la població indígena i la població treballadora. El Fons Pitiús de Cooperació se centra en l'ajut per a projectes de capacitació comunitària davant els desastres naturals. La Universitat de les Illes Balears finança projectes que promouen la investigació i la millora de la qualitat de l'educació en les escoles públiques, mitjançant la introducció de les tecnologies de la informació. Finalment, els projectes en execució finançats per l'Ajuntament de Palma se centren en l'àmbit de la salut i en l'augment de la capacitat en gestió de riscos davant els desastres.

Per tot el que s'ha exposat anteriorment, el Govern de les Illes Balears, per aconseguir el màxim impacte en les accions de cooperació i l'eficàcia en l'ajuda al desenvolupament de l'Equador defineix, mitjançant aquest Pla Regió, les prioritats geogràfiques, sectorials i transversals que han de guiar les actuacions dels agents de cooperació al desenvolupament de les Illes Balears.

1.2. Prioritats sectorials, geogràfiques i transversals

La cooperació internacional és part de la política exterior del Govern de l'Equador i representa un complement per a la realització dels objectius i les

polítiques del PND. Les seves accions han d'impulsar el desenvolupament humà, enfortir les capacitats, transferir tecnologia i generar equitat i cohesió social.

El Consell Directiu de Cooperació Internacional (CODCI) és l'òrgan estatal que determina les polítiques de cooperació no reemborsable. L'Agència Equatoriana de Cooperació Internacional (AGECI) és la institució que implanta i fa operatives aquestes polítiques.

La relació entre l'Estat equatorià i la cooperació internacional està determinada per quatre elements bàsics:

1. Apropiació i alineació. Les intervencions dels agents de cooperació s'han d'ajustar a les prioritats nacionals i els programes, els projectes i les línies d'intervenció han de ser definits, de manera participativa, amb la població destinatària.
2. Harmonització. S'ha de cercar la millora de l'eficàcia i l'eficiència en les intervencions realitzades amb finançament internacional. Per evitar la duplicitat d'esforços, s'establirà un sistema de coordinació entre les institucions del Sistema Equatorià de Cooperació Internacional (SECI).
3. Coordinació territorial. L'Estat equatorià pretén descentralitzar la seva gestió i la cooperació l'ha d'acompanyar en aquest camí. Per això, necessita coordinar accions entre el Govern central, els governs descentralitzats i els agents de la cooperació.
4. Rendició de comptes i coresponsabilitat. Amb la finalitat de generar un procés d'aprenentatge que permeti replicar projectes d'èxit, promoure millors pràctiques d'intervenció i corregir intervencions deficientes, l'avaluació ha de ser l'eina que serveixi per generar un mecanisme continu de rendició de comptes entre els agents de cooperació i la societat.

Per tant, d'acord amb aquestes línies estratègiques que marquen la política equatoriana de cooperació internacional, i seguint les directrius de l'Estat espanyol definides en el Pla Director de la Cooperació Espanyola 2009-2012 i els principis marcats en el Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears 2008-2011, es descriuen les prioritats d'aquest Pla Regió.

1.2.1. Prioritats sectorials

L'Equador presenta una clara vulnerabilitat associada a distints factors com l'econòmic, el geogràfic i l'institucional. Tot i l'augment de la inversió en infraestructura i despesa social, les bretxes de pobresa, desigualtat i exclusió són vigents i, fins i tot, algunes presenten tendències creixents.

El Govern actual planteja una proposta de reformulació de l'assignació pressupostària, que cerca incidir directament en l'ampliació de capacitats de la població equatoriana, en la inclusió social dels grups tradicionalment exclosos i en el creixement econòmic a mitjà termini.

Partint de les necessitats identificades i de l'experiència dels agents de cooperació de les Illes Balears, es prioritzen tres sectors d'actuació: cobertura dels drets socials bàsics, suport a iniciatives d'economia productiva i millora de les capacitats socials i institucionals, mitjançant la participació ciutadana i el desenvolupament institucional des de la sobirania dels pobles.

A. Cobertura dels drets socials bàsics

Es donarà suport a iniciatives adreçades a garantir l'accés als drets socials bàsics: el dret a la salut i l'accés a l'aigua com a béns i serveis de primera necessitat, i el dret universal a l'educació com a condició per al desenvolupament dels pobles.

- **Salut**

La Constitució equatoriana reconeix l'obligació de l'Estat de garantir la salut com un dret i possibilitar l'accés permanent als serveis de salut. Però malauradament, en la pràctica encara hi ha un nombre elevat de població que no pot satisfer els requeriments mínims: s'estima que aproximadament el 30 % de la població no té accés als serveis de salut.

Per tant, l'Estat té la responsabilitat de garantir la protecció integral de la salut de tota la població, amb una atenció especial als grups vulnerables, mitjançant una disposició adequada i equitativa dels recursos. En aquest sentit, la participació dels governs provincials i cantonals és fonamental per assegurar espais de coordinació i articulació de les accions de promoció de la salut i de prevenció de malalties.

D'altra banda, és evident que la mortalitat materna constitueix un greu problema de salut pública que revela algunes de les desigualtats de gènere més profundes en les condicions de vida de la població, i és un reflex de l'estat de salut de les dones en edat reproductiva, del seu accés als serveis de salut i de la qualitat de l'atenció que reben. La legislació i la planificació estatals (Llei de maternitat gratuïta i atenció a la infància, Pla Nacional per a la Reducció de la Mortalitat Materna, Pla de Salut i Drets Sexuals Reproductius, etc.) apunten que la clau radica a oferir un tractament oportú, eficaç i accessible. Però les xifres demostren que encara queda molt camí per recórrer.

Per tant, es donarà suport a projectes que proposin la millora de la situació sociosanitària, principalment pel que fa a la salut bàsica i a la salut sexual i

reproductiva, mitjançant l'enfortiment dels serveis públics de salut. Així mateix, es promourà el desenvolupament de les polítiques públiques locals de salut.

- **Accés a l'aigua i al sanejament bàsic**

La distribució de l'aigua cap a les diferents zones del país es heterogènia a causa de les condicions geogràfiques i ambientals, però també hi ha problemes respecte a l'equitat en la distribució dels recursos hídrics, tant per al consum com per al reg. La franja social més afectada és la població rural amb alts nivells de pobresa. A més, a les zones rurals hi ha una absència quasi generalitzada d'infraestructures de sanejament bàsic.

De la mateixa manera, es produeix una pèrdua important de la quantitat i la qualitat de l'aigua que es deu a la sobreexplotació de les fonts, a la contaminació provocada pel vessament de residus, a l'ús de tecnologia antiquada, als transvasaments sense planificació i a l'accelerada desforestació. No obstant això, un dels problemes centrals és la manca de tractament: a l'Equador menys del 5 % del total de l'aigua utilitzada presenta tractament per contrarestar els efectes dels vessaments industrials, agrícoles, miners i domèstics.

Per tant, es donarà suport a les accions que contribueixin a millorar les infraestructures necessàries per garantir l'accés a l'aigua potable i al sanejament bàsic de les comunitats rurals.

- **Educació**

Si es comparen les taxes d'alumnes matriculats a l'ensenyament primari i secundari de tot l'Amèrica Llatina, els països que estan en els nivells més baixos són Colòmbia, Bolívia i l'Equador, amb taxes inferiors al 91 % en matrícula de primària i al 70 % en matrícula de secundària. Les disparitats de gènere no es manifesten rellevants, però destaca una diferència persistent entre les àrees rurals i urbanes: mentre sis de cada deu infants més grans de 14 anys culminen l'educació bàsica en zones urbanes, només dos de cada deu ho fan en el sector rural. La població indígena i l'afroequatoriana també presenten taxes de matriculació a l'ensenyament bàsic inferiors a les de la població estudiantil en general.

La taxa d'analfabetisme s'ha reduït en la darrera dècada, però aquesta disminució avança d'una manera molt lenta. Amb relació a la diferència d'analfabetisme segons el sexe, encara hi ha una disparitat notable entre dones i homes. D'altra banda, l'evolució de l'indicador segons l'àrea de residència manifesta una taxa d'analfabetisme rural molt superior a la taxa de les zones urbanes. Quant a les diferències segons l'ètnia, la població indígena i l'afroequatoriana presenten unes taxes d'analfabetisme molt superiors a la

mitjana general: tres de cada deu indígenes són analfabets i, en termes generals, aquesta població quasi no supera els quatre anys d'escolarització.

Per contrarestar aquestes diferències, el Govern equatorià ha posat en marxa programes d'alfabetització i d'educació bàsica dirigits a la població més vulnerable, com la discapacitada i la indígena.

Pel que fa a la formació professional, el sistema no s'adapta a les necessitats de la població juvenil i, encara menys, a les dels grups més desfavorits. Molts joves es plantegen expectatives de treball que, en la majoria dels casos, es veuen frustrades per la manca d'una formació tècnica adequada o per l'escassetat de plans d'inserció laboral.

Davant aquesta problemàtica, el Ministeri d'Educació ha engegat el Pla Decennal 2006-2015, que preveu l'aplicació de vuit línies polítiques amb les quals se cerca incrementar la participació del sector educatiu en el PIB.

Per tant, es donarà suport a propostes d'enfortiment del sistema educatiu, especialment les centrades en l'educació inicial i en l'alfabetització. També es prioritzaran projectes que arribin a les franges de població més desfavorides, com ara la població rural, la femenina, la discapacitada i la indígena (tenint en compte que aquesta darrera necessita programes de d'educació intercultural bilingüe). Així mateix, es donarà suport a les accions de formació professional dirigides a la inserció laboral de la població juvenil.

B. Suport a l'economia productiva local

Si bé les condicions econòmiques de l'Equador han millorat en els darrers anys, els sectors beneficiats —el petrolier, el comercial i el bancari— no són els que ocupen més mà d'obra, com ara l'agricultura. L'estructura agrària de l'Equador està conformada per grans agroempreses —majoritàriament en extensions de monocultiu— i per minifundis que abasteixen al país d'aliments, però que no són suficients per cobrir les necessitats bàsiques d'una família pagesa. També hi ha un alt nivell de concentració de la terra en zones amb alta densitat de població dedicada a l'agricultura. A més, el model econòmic d'extracció de recursos i l'ús indiscriminat de contaminants en l'activitat productiva fan que l'economia segueixi pels camins tradicionals i que la preservació d'espais i recursos no sigui encara una alternativa significativa.

D'altra banda, cal destacar una dinamització de l'economia popular deguda, principalment, a les remeses enviades periòdicament per la població migrada i a les oportunitats de microcrèdit, que provenen tant de programes governamentals com d'entitats de cooperació internacional. Tot això ha significat l'activació de la petita producció, de les noves inversions populars i de les activitats econòmiques comunitàries que promouen el consum intern.

Encara no hi ha xifres que quantifiquin l'abast real d'aquesta economia popular, però la seva presència és patent en els sectors de la producció agropecuària, l'artesania i el turisme comunitari.

Per tant, es donarà suport als projectes destinats al desenvolupament econòmic local mitjançant iniciatives d'economia productiva i a la configuració d'una estructura organitzativa que permeti orientar la producció cap a la demanda i a la comercialització. Precisament, amb relació a la comercialització, es prestarà suport a iniciatives de promoció dels principis del comerç just, de creixement de la inversió social i dels mercats ètics que proposin noves formes de treball.

Els sectors d'atenció prioritària són l'agropecuari i el turístic, tenint en compte que s'ha de tractar d'activitats comunitàries que reverteixin en la població local i promoguin la sostenibilitat ambiental. De la mateixa manera, seran objecte de prioritat els projectes de codesenvolupament que posin en marxa iniciatives productives d'economia local i solidària.

Totes les accions han d'anar adreçades a l'enfortiment de les capacitats locals, que es durà a terme mitjançant una formació integral sobre l'execució i la gestió dels processos productius. També s'ha de procurar establir aliances estratègiques que garanteixin la sostenibilitat i el plantejament de polítiques inclusives per al desenvolupament local.

C. Millora de les capacitats socials i institucionals

Segons una enquesta realitzada pel PNUD i la SENPLADES l'any 2008 sobre participació ciutadana, els nivells d'associacionisme voluntari són relativament baixos, i són precisament les dones de les àrees rurals les que més cerquen associar-se. L'enquesta revela que actualment, a l'Equador, és poc comú pertànyer a alguna organització social de base, ja que no es valora el grau d'incidència de les associacions en les decisions públiques. La ciutadania no està apoderada respecte als seus drets i, en general, està desinteressada per la participació efectiva.

Tot i que el Govern nacional i, sobretot, els governs descentralitzats han obert alguns espais de diàleg amb la ciutadania, les oportunitats de participació són limitades i es considera que encara manquen espais reals d'integració de diversitats que siguin propers i freqüents.

Pel que fa a l'estructura estatal, hi ha dos grups de dificultats. El primer està relacionat amb una coordinació interinstitucional insuficient entre les distintes funcions. El segon fa referència a l'organització territorial heretada, caracteritzada per la seva inequitat i centralització.

Per tant, es donarà suport a projectes que promoguin l'enfortiment d'institucions, d'organitzacions i d'agrupacions locals governamentals i no governamentals, per tal que es puguin dur a terme eficaçment iniciatives locals que apuntin cap a la participació democràtica i cap a un desenvolupament equilibrat en l'aspecte social i en l'econòmic.

De la mateixa manera, el Govern de les Illes Balears, com a govern autònom descentralitzat, donarà suport al procés de descentralització i d'enfortiment de l'Administració equatoriana, introduït per la nova Constitució.

1.2.2. Prioritats geogràfiques

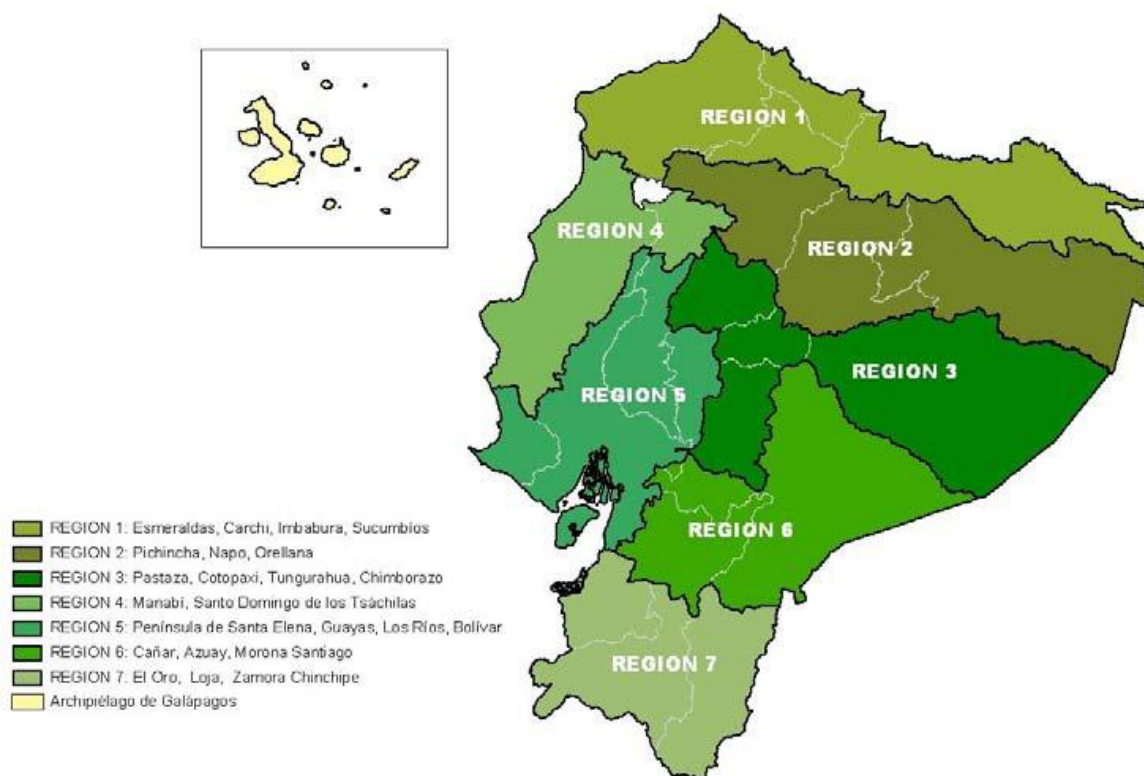
La distribució de la població a l'Equador s'ha caracteritzat per una concentració desmesurada en els dos centres urbans més grans del país: Quito i Guayaquil. Aquest fet ha limitat la cobertura de molts serveis públics, com l'educació superior o l'atenció mèdica especialitzada. A més, les comunitats rurals de difícil accés han estat històricament excloses de la cobertura dels serveis administratius i, fins i tot, de les actuacions de cooperació internacional. Això ha generat desigualtats socials, econòmiques i territorials que s'expressen en la marcada diferència urbà - rural i centre - perifèria que hi ha al país.

Les competències i la representació política en els nivells descentralitzats de govern es consoliden en la nova Constitució. El Govern equatorià ha iniciat un procés de desconcentració, amb la idea que els serveis públics s'aproximin a la ciutadania mitjançant les seues regionals, provincials, cantonals i parroquials. També ha engegat un procés de descentralització, amb l'objectiu d'incrementar l'eficiència de la gestió pública i dotar de més competències als governs autònoms descentralitzats. Aquesta estratègia territorial cerca augmentar les capacitats de planificació de les entitats administratives d'aquests governs autònoms.

El nou marc institucional advoca per un desenvolupament regional. Els processos actuals de descentralització que ja es duen a terme a escala provincial, cantonal i parroquial han posat èmfasi en la transferència de funcions que fins aleshores eren de responsabilitat estatal. El pas següent és el desenvolupament regional que, com els altres processos, es vol implantar amb mecanismes de participació ciutadana mitjançant els consells regionals. De la mateixa manera, el Govern equatorià cerca una gestió descentralitzada de la cooperació internacional mitjançant l'obertura d'oficines regionals de l'AGECI.

Amb aquestes premisses, i tenint en compte variables com els nivells de pobresa, les zones de procedència de la població migrada i les àrees de treball de les entitats socials de desenvolupament de les Illes Balears, l'estratègia de cooperació a l'Equador es concentra en tres regions:

- Regió 1, formada per les províncies d'Esmeraldas, Carchi, Imbabura i Sucumbios.
- Regió 3, formada per les províncies de Pastaza, Cotopaxi, Tungurahua i Chimborazo.
- Regió 5, formada per les províncies de Santa Elena, Guayas, Los Ríos i Bolívar.

La SENPLADES és l'entitat encarregada de dur a terme el procés de descentralització estatal i d'apropar les polítiques públiques als territoris. Mitjançant les subsecretaries regionals, està elaborant els plans de desenvolupament regionals partint del diagnòstic de les necessitats i les potencialitats de cada una de les set regions de planificació. Les dades que es presenten a continuació s'han extret d'aquests documents de diagnòstic.

La **regió 1** ocupa el 16,6 % de la superfície nacional, i reuneix el 8,3 % de la població total del país, distribuïda en 26 cantons, 143 parròquies rurals i 39 parròquies urbanes. Les àrees amb més concentració poblacional s'ubiquen en els centres urbans de la zona andina de les províncies d'Imbabura, Esmeraldas i Sucumbios.

Una de les principals característiques de la regió és l'elevat nombre de grups ètnics en comparació de la resta del territori. El grup amb més presència és el poble afroequatorià, que es localitza principalment a la província d'Esmeraldas

i en els límits provincials d'Imbabura i Carchi. A més, a la regió hi ha altres grup ètnics assentats, com l'awa, el chachi o el shuar. La nacionalitat quítxua es localitza de manera prioritària a la província d'Imbabura.

El nivell de pobresa per necessitats bàsiques insatisfetes (NBI) és del 68,2 %, una mitjana més elevada que la nacional, que és del 61,3 %. El dèficit de serveis bàsics es localitza en el sector rural i, de forma general, no es distribueixen de manera equitativa. En els serveis d'educació i salut, es detecta una relació directa entre el nivell d'instrucció més baix i la manca o insuficiència d'infraestructures a les àrees rurals. La taxa d'analfabetisme és del 10,3 % i també es troba majoritàriament concentrada en el sector rural. El dèficit de cobertura d'aigua potable per habitatge és del 35 %, i augmenta fins al 53% a les zones rurals. Les províncies que presenten més dèficit són Esmeraldas i Sucumbios. Els sistemes de sanejament també mantenen percentatges alts de dèficit: un 24 % a les àrees urbanes i un 78 % a les zones rurals.

Amb relació al sector econòmic, les principals activitats productives són la indústria petrolera, l'explotació de la fusta i el turisme a la província d'Esmeraldas; la indústria tèxtil i l'agroindústria a Imbabura i Carchi, i l'extracció petrolera a Sucumbios, la qual cosa reflecteix una estructura econòmica basada en un model extractivista que causa greus impactes ambientals.

La desforestació i, en conseqüència, la degradació d'hàbitats i biodiversitat són alarmants a la regió, especialment a Esmeraldas i Sucumbios. Els canvis d'ús del sòl són evidents i hi ha una pressió de la població per ocupar espais de les àrees protegides.

En definitiva, es tracta d'una regió amb una baixa infraestructura productiva i social. La infraestructura vial, l'electrificació i els sistemes de sanejament i d'aigua per al consum humà estan per davall de la mitjana nacional. A més, el conflicte colombià ha provocat el desplaçament de persones i l'augment de les situacions de violència.

La **regió 3** està conformada per 30 cantons i 139 parròquies rurals, i comprèn el 18 % del territori equatorià. La seva població representa el 10,5 % del total del país, amb una concentració del 53 % en la zona rural. Els pobles indígenes configuren el 22 % de la població total; aquests pobles pertanyen, principalment a les ètnies quítxua, tungurahua, puruhá i panzaleo.

El nivell de pobresa per NBI és del 67,6 %, i afecta, sobretot, les dones i les poblacions indígenes de les zones rurals. La província amb més índex d'NBI és Pastaza (83,6 %), principalment per la manca de serveis, seguida per Cotopaxi, Chimborazo i Tungurahua.

La regió, per la seva ubicació geogràfica —és punt de pas obligat per al desplaçament interprovincial entre la Serra i l'Amazònia— i per la seva vocació productiva, s'està convertint en el centre d'emmagatzematge agrícola del país i en una zona important per al comerç nacional. Les activitats econòmiques principals són, per aquest ordre, la producció agropecuària (que inclou el 44 % de la població activa), la producció manufacturera, el comerç i el transport. Però per a l'activitat agropecuària s'utilitza una gran quantitat de recursos no sempre de la millor qualitat i amb una baixa rendibilitat al final del cicle, fet que augmenta l'espiral de la pobresa i, per tant, les diferències d'inequitat.

Tot i que el 16 % del territori està sota el Sistema Nacional d'Àrees Protegides (SNAP), la regió presenta problemes de contaminació de les fonts hídriques i d'erosió del sòl, accentuats per l'ús d'agroquímics i fertilitzants contaminants.

En darrer lloc, l'elevada parcel·lació de la terra incrementa els costos de producció i limita la capacitat de comercialització de la població pagesa. A més, la tinença d'un percentatge elevat de terres no està legalitzada, fet que limita la capacitat d'accés a crèdits i a programes estatals. També contribueixen a aquesta realitat el baix nivell educatiu i organitzatiu dels productors, la manca de tecnologies apropiades i la insuficient assistència tècnica.

La **regió 5** concentra el major nombre d'habitants del país, distribuïts en els 48 cantons que la conformen. Disposa d'un centre de desenvolupament, Guayaquil, que concentra els serveis públics i bona part dels actors privats. El 75 % de la població habita a les zones urbanes i el 25 % restant a les àrees rurals que, de manera general, estan disperses i poc desenvolupades.

La regió aglutina una gran quantitat de població migrant d'altres regions, principalment de Manabí. La presència de grups indígenes i afroequatorians és mínima, ja que la majoria de la població (el 83 %) és mestissa. A la província de Bolívar és on es localitza la major quantitat de població indígena i a Guayas hi ha la major proporció de població afroequatoriana.

El 42 % de les llars de la regió es troben dins el rang de pobresa per NBI. A escala provincial, Bolívar es la que té el nivell més elevat de pobresa, no només de tota la regió sinó a escala nacional.

Respecte a l'àmbit educatiu, el 8 % de les persones més grans de quinze anys són analfabetes, i la xifra s'incrementa quan es tracta de població rural i població femenina. Els índexs d'analfabetisme són més elevats a les províncies de Los Ríos i Bolívar.

L'accés a la xarxa d'aigua a la província de Guayas assoleix una cobertura del 69 %, encara que no tot el servei és d'aigua potable. La província de Bolívar és

la que té la menor cobertura, un 48 %. La xarxa pública de clavegueram cobreix només el 35 % de les llars de la regió; Santa Elena és la província amb menys cobertura, amb el 10 % d'accés al sanejament públic.

L'activitat productiva que ocupa més població i territori és l'agrícola, caracteritzada pel monocultiu. A la regió operen les plantacions sucreres més grans del país, que produeixen el 70 % del sucre que es consumeix a l'Equador. En el sector secundari destaquen les empreses dedicades a la transformació d'aliments i de producció de material per a la construcció. A més, el port marítim de Guayaquil és el de més sortida de les exportacions nacionals.

1.2.3. Prioritats transversals

Totes les actuacions de cooperació de les Illes Balears a l'Equador han de tenir presents les quatre prioritats transversals que fixa el Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears 2008-2011:

- **Defensa integral dels drets humans**

Els projectes han de reflectir el compromís en la consecució dels drets humans des de la perspectiva integral dels drets econòmics, socials i culturals reivindicats històricament pels països del Sud. La lluita contra la pobresa i la defensa dels drets dels pobles indígenes estan incloses en l'anunci d'aquests drets fonamentals.

- **Perspectiva de gènere**

Entesa com la coresponsabilitat per garantir l'equilibri en les relacions socials, polítiques i econòmiques entre dones i homes, especialment en els processos de desenvolupament, amb l'objectiu de construir una societat basada en unes relacions de poder equitatives a l'àmbit domèstic, social, laboral i públic.

- **Sostenibilitat ambiental**

La gestió dels processos de desenvolupament ha de preveure la triple dimensió ambiental, social i econòmica. Això inclou l'accés a l'aigua com a dret, i també l'accés al maneig sobirà dels recursos naturals, des de la perspectiva de sostenibilitat social i ambiental, i des de la durabilitat dels processos.

- **Participació democràtica i enfortiment del teixit social**

S'ha de preveure la participació dels diferents actors en tot el cicle de les accions de desenvolupament: en la diagnosi de les necessitats, en la formulació i l'execució dels projectes, i en l'aplicació de mecanismes d'avaluació i control.

1.3. Objectiu global

La cooperació de les Illes Balears a l'Equador vol contribuir a garantir la cobertura dels drets socials bàsics, donar suport a les iniciatives locals d'economia productiva, i millorar les capacitats socials i institucionals, mitjançant la participació ciutadana i el desenvolupament institucional des de la sobirania dels pobles.

1.4. Objectius específics

Per al període que comprèn aquest document d'estratègia s'ha definit un objectiu específic per a cada un dels sectors proposats i s'han establert els indicadors i les fonts de verificació corresponents.

<i>Sector prioritari</i>	<i>Objectiu</i>	<i>Indicadors</i>	<i>Fonts de verificació</i>
Cobertura dels drets socials bàsics	O.E.1. Millorat l'accés als serveis socials bàsics	Augment de l'accés de la població destinatària als serveis socials bàsics	— Pla anual Illes Balears — Actes de les sessions de seguiment de l'estratègia — Informes dels projectes
Suport a l'economia productiva local	O.E.2. Enfortit el teixit econòmic local	Augment de la producció econòmica local de la població destinatària	— Pla anual Illes Balears — Actes de les sessions de seguiment de l'estratègia — Informes dels projectes
Millora de les capacitats socials i institucionals	O.E.3. Millorades les capacitats socials i institucionals	Augment de les capacitats socials i institucionals de la població destinatària	— Pla anual Illes Balears — Actes de les sessions de seguiment de l'estratègia — Informes dels projectes

1.5. Instruments

Aquest Pla pretén ser un marc de referència per als actors de les Illes Balears que desenvolupin accions de cooperació amb l'Equador. Cada entitat, d'acord amb els seus procediments, ha d'utilitzar els seus propis instruments per

obtenir els resultats que contribueixin a millorar les condicions de vida de la població.

Per la seva banda, l'Administració autonòmica desenvoluparà les prioritats fixades en aquest document en totes les modalitats de la cooperació que preveu la Llei 9/2005, de 21 de juny, de cooperació per al desenvolupament.

1.6. Mecanismes per a la coherència, la coordinació i la complementarietat entre els actors de la cooperació de les Illes Balears

Per millorar la coordinació i la complementarietat entre els actors de cooperació de les Illes que treballen a l'Equador, es faran servir tres òrgans:

- **Consell de Cooperació al Desenvolupament.** Aquest òrgan impulsa la col·laboració entre tots els actors de la cooperació de les Illes Balears. En el seu marc, es podrà proposar la creació d'una comissió específica de cooperació amb l'Equador, que fixarà els calendaris i els mecanismes de coordinació que consideri necessaris. Serà cabdal la presència de les entitats socials de desenvolupament que intervenen en el país i de les associacions d'immigrants.
- **Comissió Interdepartamental de Cooperació per al Desenvolupament.** És l'òrgan de coordinació tècnica de l'Administració autonòmica de les Illes Balears en aquest sector d'activitat. En formaran part totes les conselleries, i es podran formar grups de treball amb organismes que participin en l'execució d'alguns dels programes i els projectes emmarcats en aquesta estratègia i en el pla anual de cooperació corresponent.
- **Comissió de Coordinació dels Ens Territorials de les Illes Balears.** És l'òrgan de coordinació, cooperació i assistència recíproca entre l'Administració autonòmica i els ens locals de les Illes Balears que executen despeses computables com a cooperació per al desenvolupament. També en formen part els fons insulars de cooperació constituïts a les Illes Balears.

1.7. Mecanismes per a la comunicació, la coordinació i l'alineament amb l'Equador

Amb l'objectiu d'assegurar la coordinació i l'alineament amb l'Equador durant la implantació d'aquesta estratègia, es crearan espais de comunicació amb els organismes implicats, de manera directa o indirecta, en la gestió de les actuacions.

L'Agència Equatoriana de Cooperació Internacional (AGECI) és l'agent rector del Sistema Equatorià de Cooperació Internacional (SECI). És una entitat pública desconcentrada i, per tant, amb gestió tècnica, administrativa i financera pròpies, adscrita a la Secretaria Nacional de Planificació i Desenvolupament (SENPLADES). Entre altres tasques, l'AGECI és responsable de coordinar la cooperació internacional de govern a govern i, per això, fa el seguiment dels compromisos adquirits. A més, mitjançant el Sistema d'Informació, Seguiment i Avaluació, impulsa la transparència de la informació

i la possibilitat de sistematitzar les dades per avaluar l'impacte de la cooperació en el país.

L'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID) disposa d'una oficina tècnica de cooperació (OTC) a l'Equador sota la dependència orgànica de l'Ambaixada d'Espanya. L'OTC té, entre les seves funcions, la coordinació de les accions que duen a terme els distints actors de la cooperació espanyola en el país. A més, s'encarrega d'identificar i avaluar programes i projectes de cooperació acordats en les comissions mixtes signades amb el Govern equatorià, i fer-ne el seguiment.

El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) ha posat en marxa el programa ART (Articulació de Xarxes Territorials) a l'Equador. L'objectiu principal del programa és enfortir l'articulació i la coordinació entre els diferents nivells determinants en els processos de desenvolupament: el territorial, el nacional i l'internacional. Entre els principis clau que han orientat el programa, cal destacar l'enfocament participatiu i integral a l'àmbit local, tenint en compte les especificats pròpies de cada territori i cercant el compromís de les autoritats descentralitzades de les zones d'execució de les actuacions.

1.8. Mecanismes per a la coordinació i l'harmonització amb altres actors i donants

Respecte a la resta d'administracions autonòmiques de l'Estat espanyol, es promourà la coordinació i la implantació d'iniciatives conjuntes que permetin sumar esforços, ja sigui de manera directa o mitjançant el marc d'actuació que ofereixen organismes com l'AECID o el PNUD.

Igualment important és el suport a les entitats socials de desenvolupament equatorianes, com a protagonistes i gestores de les estratègies i accions dirigides a millorar el nivell de vida de la població, especialment de la més vulnerable. En aquest sentit, el seu apoderament és fonamental perquè es puguin consolidar com a transmissores de capacitats d'autogestió.

2. PROCÉS PER A L'ELABORACIÓ I LA CONCERTACIÓ DE L'ESTRATÈGIA

La primera fase de l'estratègia consta d'una prospecció en la zona d'intervenció en la qual es descriu el context econòmic, polític i institucional, l'estat de la cooperació internacional, i la identificació dels actors i les necessitats principals.

La segona fase consisteix en l'anàlisi de les actuacions solidàries que es fan des de les Illes Balears. S'estableix una línia de base que marca les zones de treball, els sectors d'intervenció, la població destinatària de les accions realitzades i les entitats balears implicades. També es té en compte la realitat i l'evolució del procés de migració de la població equatoriana a les Illes Balears i el seu paper com a agents de desenvolupament de les seves comunitats d'origen.

En tercer lloc, la Direcció General de Cooperació convocà les associacions d'immigrants i les entitats socials de desenvolupament que executen projectes a l'Equador per compartir les seves experiències, el seu diagnòstic amb relació a les necessitats de desenvolupament del país i les seves perspectives de treball, a fi d'incloure les seves prioritats en el Pla.

El pas següent fou la realització d'una missió politicotècnica a l'Equador, amb l'objectiu específic d'establir els primers contactes amb organismes i institucions —nacionals, internacionals i multilaterals— que treballen en cooperació a la zona d'intervenció. La visita al terreny pretenia, també, explorar possibilitats de cooperació directa i donar a conèixer les prioritats estratègiques de la cooperació balear, així com la feina que fan les entitats socials de cooperació al desenvolupament de les Balears a l'Equador mitjançant els seus socis locals.

En darrer lloc, es va dur a terme una missió tècnica amb vista a definir les primeres accions de cooperació directa que s'executaran en el marc d'aquest Pla. També s'exposaren, davant els organismes equatorians i espanyols competents en matèria de cooperació, les línies bàsiques que han de guiar el Pla, les regions d'intervenció i els àmbits d'actuació prioritaris. La finalitat era assegurar la transparència en la informació, la coordinació amb altres actors presents a la zona i l'alineament amb els objectius estratègics de desenvolupament definits pels òrgans de planificació de l'Estat equatorià.

El resultat del procés fou la redacció d'un esborrany, que es va trametre als actors implicats a les Illes Balears i a l'Equador per tal que hi fessin les aportacions que considerassin pertinents arran de les experiències pròpies. Un cop incorporades les aportacions, s'elaborà el document definitiu de l'estratègia de cooperació de les Illes Balears a l'Equador per al període 2009-2011.

3. SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL DOCUMENT D'ESTRATÈGIA

Dins el cicle de la planificació és fonamental l'aplicació d'un procés de seguiment i d'avaluació de l'estratègia.

3.1. Seguiment

El seguiment del document d'estratègia es farà mitjançant dos exercicis: un a mitjà termini (segon semestre de l'any 2010) i l'altre abans d'acabar l'aplicació (tercer trimestre de 2011). Aquest seguiment se centrarà en dos àmbits:

- Accions impulsades per les entitats socials de desenvolupament de les Illes Balears i finançades pel Govern de les Illes Balears.
- Accions impulsades de forma directa pel Govern de les Illes Balears.

En aquests exercicis, serà imprescindible disposar de la valoració dels actors de l'Equador i de les Illes Balears que participen en accions relacionades amb el Pla Regió.

El seguiment permetrà, per un banda, aplicar les mesures de correcció oportunes en cas que siguin necessàries i, per l'altra, obtenir la informació adequada per a l'avaluació.

3.2. Avaluació

La Direcció General de Cooperació avaluarà el document d'estratègia a l'Equador. Aquesta avaluació estarà orientada pels criteris de pertinència, eficàcia, eficiència, impacte i viabilitat, amb l'objectiu de millorar la qualitat de l'ajuda i ser el punt de partida per al següent document d'estratègia del país.

Pel que fa als indicadors establerts, s'avaluaran els aspectes següents:

- Grau de compliment de les previsions de l'estratègia per al període de referència.
- Viabilitat i pertinència dels instruments utilitzats per l'Administració autonòmica.
- Anàlisi del funcionament dels mecanismes de coordinació establerts.

4. QUADRE RESUM DE PRIORITATS

Línies estratègiques	1. Cobertura dels drets socials bàsics - Salut - Accés a l'aigua i al sanejament bàsic - Educació 2. Suport a l'economia productiva local 3. Millora de les capacitats socials i institucionals
Zones d'intervenció prioritària	- Regió 1: Esmeraldas, Carchi, Imbabura i Sucumbios. - Regió 3: Pastaza, Cotopaxi, Tungurahua i Chimborazo. - Regió 5: Santa Elena, Guayas, Los Ríos i Bolívar.